

TÜRK PSİKOLOJİ DERNEĞİ

Yazışma Adresi:

İnönü Cad. No 48/1 80090

Gümüşsuyu/İST

Tel: 245 65 65

Fax: 243 44 72

TÜRK PSİKOLOGLAR DERNEĞİ

Yazışma Adresi:

Tomurcuk Sok. No 13/9 06540

Y.Ayrancı/Ankara

Tel: 467 82 12

**TÜRK PSİKOLOGLAR DERNEĞİ
VE
TÜRK PSİKOLOJİ DERNEĞİ'NİN
SAĞLIK REFORMU YASALARI
TASARI TASLAKLARINA İLİŞKİN
GÖRÜŞ, ÖNERİ VE ELEŞTİRİLERİ**

14 NİSAN 1993

**SAĞLIK REFORMU YASA TASARISI İÇİN
YAPILAN ÖNERİLERİN ÖZETİ**

1. Klinik psikologların asgari eğitim koşulu "Doktora" yerine en az "Master" olmalıdır.
2. Sağlıkla ilgili meslekler yasada sayılan mesleklerle sınırlı değildir. Bunlar yasaya eklenmelidir.
3. Sağlıkla ilgili meslek mensuplarının görev tanımları ve yetkileri Bakanlık tarafından ilgili meslek kuruluşlarının görüşleri alınarak yapılır.
4. Yasanın yürürlüğe girdiği tarihte master düzeyinde klinik psikolog ve yasada "sağlıkla ilgili meslekler" gurubuna giren meslek mensuplarının hakları korunur.

Klinik Psikologlar Madde 64. (S.32)

Yasa Metni

Klinik Psikolog olarak çalışabilmek için, Psikoloji Lisans eğitimi yapmış ve klinik psikoloji alanında "doktora" derecesinde diploma almış olmak gerekir.

Önerimiz

Klinik Psikolog olarak çalışabilmek için, Klinik Psikoloji alanında **en az yüksek lisans (Master)** derecesinde diploma almış olmak gerekir.

GEREKÇE

1. Türkiye'de halen aktif doktoralı klinik psikolog sayısı yaklaşık 25'tir. Serbest olarak çalışanların sayısı 4'tür. Gerisi büyük oranda Üniversiteler'de görevlidir.
2. Türkiye'de halen yılda 1-3 klinik psikoloji doktorası verilebilmektedir. Yasa mevcut şekliyle geçecek olursa, çok uzun yıllar ruh sağlığı hizmetli verecek klinik psikolog bulunamayacaktır.
3. Gelişmiş ülkelerde bile yalnız serbest çalışma sözkonusu olduğunda (her zaman değil) doktora derecesi gerekmektedir. Bu ülkelerin koşulları göz önüne alındığında anlamlı olabilmektedir. Örneğin Amerikan Psikoloji Derneği ücretleri yüksek tutabilmek için yıllık işsiz psikolog sayısını %01'de tutma politikası izler. Yani alana girişi caydırıcı kılmaya çalışır. Bu nedenlerden ötürü klinik psikolog ünvanını taşıyabilmek için "master" derecesinde diplomaya sahip olmak yeterlidir.
4. Yasadaki klinik psikolog tanımı, 2547 sayılı kanun ve bunun altında hazırlanan lisans üstü eğitim öğretim ve sınav yönetmeliğinde belirtilen, **psikoloji mesleği ile ilgili ünvanlar ve bunların kazanılma biçimleri ile çalışmaktadır**. Sözkonusu yasaya göre psikolojinin klinik ve endüstri gibi uygulamalı; deneysel, gelişim, sosyal psikometri gibi temel alanlarında yüksek lisans (master) eğitimi yapılarak ilgili alanda uzmanlık ünvanı kazanılmaktadır. **Sözü edilen yüksek lisans programları, 4 yıllık lisans eğitimini herhangi bir bölümde tamamlayıp, ilgili sınavlarda başarı gösteren herkese açıktır**. Ancak, bu meslekte yetişecek insan gücünün kalitesini uluslararası standartlarda tutabilmek için klinik psikoloji lisansüstü (master veya doktora) programlarının Fen-Edebiyat veya Edebiyat Fakültelerinin Psikoloji Bölümler'ince düzenlenmesi gerekmektedir. (Bkz. Ek 1a).

GEÇİCİ MADDELER

Önerimiz:

Ek II. Madde

Bu kanun yürürlüğe girdiği tarihte "master" diplomasına sahip, klinik psikolog ve bu yasada "sağlıkla ilgili meslekler" gurubuna giren; mezun olduğunda bu ünvanları taşımak üzere bir eğitim kurumunda öğrenime başlamış olanların geçiş dönemindeki haklarının nasıl korunacağı ve yayınlanacak tüzük ve yönetmeliklerle düzenlemeler ilgili meslek kuruluşlarının görüşü alınarak Bakanlıkça yapılır.

GEREKÇE

Sağlık Reformu Yasa Tasarısında Master düzeyinde Klinik Psikologların "sağlıkla ilgili" meslek mensuplarının haklar ile ilgili düzenleme yapılmamıştır.

Ayrıca yıllardır hastanelerde, kliniklerde ya da tek başına veya birlikte ortaklıklar kurarak mesleki faaliyetlerini sürdüren ve kendi alanlarında uzmanlaşan ama yüksek lisans diploması olmayan meslektaşlarımız yasa bu şekliyle geçecek olursa tüm haklarını yitirmektedir. Bu durumun, hukuk mantığı açısından düzeltilmesi gerektiğine inanıyoruz.

Kaldı ki, Bakanlığın yayınladığı Yataklı Tedavi Kurumları İşletme Yönetmeliğinde Klinik Psikolog ünvanı şöyle tanımlanmaktadır.

"Klinik Psikolog, mesleki yöntem ve teknikleri uygulayarak hastaların ruhsal sorunlarının çözümlenmesine yardım edecek nitelikte, psikoloji öğrenimi yapan herhangi bir fakülte veya yüksek okul mezunu personeldir."

Ayrıca, bu yasa Ebe ve Hemşirelerin asgari eğitim standartlarını belirlerken "Hemşirelerin yüksek okul mezunu olmaları" koşulu benimsenmiştir. Oysa şu anda hemşireler, Hemşirelik Mesleki Liseleri, Lise sonrası iki yıllık eğitim veren okullar ve Hemşire Yüksek Okulu mezunlardır. Bu üç ayrı eğitim düzeyindeki hemşirelerin görev tanımları ve yetki sınırları bugün tanımlanmamıştır.

Eğer yasa, hemşirelerin haklarını ve ünvanlarını korumadan çıkacak olursa, yüksek okul mezunu olmayan hemşireler tüm ünvan ve haklarını yitireceklerdir.

Yasa bu durumu önlemek için Ek 75. Madde ile hemşirelerin haklarını korumuştur. Esaslarının bir yönetmelikle düzenleneceği belirtilmiştir. Aynı koruma Ebe'ler için de düşünülmüştür. Bu meslekler için uygulanan kriterler Ruh Sağlığı Hizmet veren Klinik Psikologlar ve "Sağlıkla İlgili" meslek mensupları için de geçerli olmalıdır.

SON HÜKÜMLER (36-37)

Tüzük ve Yönetmelikler:

- a. 33. Halen master düzeyinde Klinik Psikolog ve sağlıkla ilgili meslek mensubu olan kişilerin haklarının korunması.

SONUÇ:

Yasa taslağında gözden kaçtığını düşündüğümüz, mesleğimizin konumu ve geleceği için önemli bulduğumuz eksiklerin altını çizmeye çalıştır. Yaklaşımlarınızı ve girişimlerinizi desteklediğimizi önemle belirtmek istiyoruz.

İşbirliğimizin gelişerek devam etmesini dileriz.

Ek Görüş:

TÜRK PSİKOLOJİ DERNEĞİ

SAĞLIKLA İLGİLİ MESLEKLER

Madde 69.e (S33.)

Yasa Metni

Temel çalışma alanı sağlık hizmetleri olmamakla birlikte, mensupları sağlık sektöründe de çalışan biyologluk, klinik psikologluk dışında psikologluk, sosyal çalışmacılı, veteriner hekimlik, hayvan sağlık teknisyenliği, biyofizik mühendisliği, biyomedikal mühendisliği, çevre mühendisliği, gıda mühendisliği, biyostatistikçilik gibi meslekler, sağlıkla ilgili meslek sayılırlar. Bu mesleklerin mesuplarından sağlık sektöründe çalışanların sağlık sektöründeki görev tanımların Bakanlıkça belirlenir.

Önerimiz:

Temel çalışma alanı sağlık hizmetleri olmamakla birlikte mensupları sağlık sektöründe de çalışan biyologluk, klinik psikologluk dışında psikologluk, sosyal çalışmacılık, çocuk gelişimi ve eğitimcileri, sosyal çalışmacılar, rehabilitasyon/sağlık/ail/yaşlılık psikologları, nöropsikologlar, çocuk/evlilik/aile terapistleri, konuşma terapistleri, çocuk/evlilik/aile danışmanları gibi meslekler sağlıkla ilgili meslekler sayılırlar. Bu meslek mensuplarının sağlık sektöründe çalışanların görev tanımları, yetkileri ve asgari eğitim standartları ilgili meslek kuruluşlarının görüşü alınarak Bakanlıkça belirlenir.

Sağlıkla ilgili meslek mensuplarından en az master derecesine sahip olanlardan sağlık sektöründe çalışmak isteyenler fizik koşullar ve mesleki uygulamalar yönünden belirlenmiş asgari standartlara uymak kaydıyla serbest olarak hizmet sunabilirler. Bu standartlar ilgili meslek kuruluşlarının görüşü alınarak Bakanlıkça belirlenir.

GEREKÇE:

- A. Uluslararası ölçütlere göre Ruh Sağlığı Hizmeti veren meslekler yasada sayılanlarla sınırlı değildir. (APA, EFFPA).

Madde bu meslekleri kapsamında almayacak şekilde düzenlenirse bu güne kadar olduğu gibi **denetim dışı kalacaklardır**. Bu yasa mevcut şekliyle geçecek olursa **sağlıkla ilgili meslek mensupları serbest çalışma olanağı bulamayacaktır**. Oysa uluslararası ölçütler, Ruh Sağlığı Hizmeti veren bu meslek mensuplarının serbest çalışabileceğini önermektedir. Uluslararası standartlar (APA 1983, 1986 EFFPA) Ruh Sağlığı Hizmeti veren meslek mensuplarının ve kuruluşların serbest çalışma koşullarının belirlenmesinde **ilgili meslek kuruluşlarının görüşü alınarak Bakanlıkça düzenlenmesi önerilmiştir**.

REFERANSLAR:

APA (American Psychological Association), 1986. Careers in Psychology. APA Washington DC. ss. 4, 11, 13, 20

EFPPA (European Federation of Professional Psychologist Association), 1990. Optimal Standarts For the Proffesional Training in Psychology.

ILO (International Labour Office), 1968. International Standart Calssification of Occupations ILO, Geneva.

APA (American Psychological Association), 1981. Speciality Guidelines For Provideris of Psychological Services. APA Washington DC.

S.S.Y.B. (Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığı), 1983. Yataklı Tedavi Kurumları İşletme Yönetmeliği. Resmi Gazete. Ankara